



CARLES RIBA I ANTONI POUS: UNA AMISTAT

RAMON FARRÉS

El dia 28 de setembre de l'any 1950, Carles Riba i Clementina Arderiu van rebre al seu pis de Barcelona dos joves aprenents de poeta: Antoni Pous i Segimon Serrallonga. A la reunió, a la qual va assistir també Josep Maria López-Picó, a més de parlar-s'hi de literatura, Pous i Serrallonga hi van llegir algunes mostres del que escrivien aleshores, i l'admirat mestre i els seus acompanyants van dir-hi la seva. Una circumstància que no devia tenir res d'excursionista en aquells anys foscos en què Riba, des de la semiclandestinitat, exercia de guia de les noves generacions de poetes del país. Tot i això, el cas que ens ocupa té algunes peculiaritats especials. D'una banda, els dos joves àvids de rebre la benedicció del mestre eren seminaristes i, doncs, futurs capellans. I, de l'altra, sembla que Riba va quedar sincerament impressionat per la força poètica que desprenien ja les composicions d'aquells dos homes joves que seguien tant la vocació poètica com la sacerdotal. D'acord amb el testimoni del mateix Serrallonga, després de sentir els poemes i demanar-los l'edat —Pous tenia aleshores 18 anys, i Serrallonga 20—, Riba va dir a López-Picó que allò era millor que no pas el que havien escrit ells a la seva joventut.¹

La favorable impressió provocada a Riba no només va ser sincera sinó també sòlida, ja que aquell primer encontre va significar l'inici d'una llarga i fructífera relació amb Pous, Serrallonga i la resta de poetes del seminari de Vic.² Fructífera no només per a aquells joves necessitats d'orientació i mestratge, sinó també per al mateix Riba. Ho

testifica Ricard Torrents, que ho va viure de prop com a company de menys edat dels seminaristes: *“Riba, fascinat per l'aparició del grup de poetes joves del seminari de Vic, tan inesperada com potent en aquells moments i en aquell indret, els enviava els poemes encara inèdits de l'Esbós de tres oratoris i els en demanava comentaris i judici.”*³ I ho corrobora Joan Triadú: *“La relació de Riba amb aquests poetes i l'amistat que hi tingué en els anys de llur ordenació i posteriors fins a la seva mort és una dada*

1. Serrallonga ha relatat aquesta reunió a casa de Carles Riba a la seva introducció a l'edició de la “Correspondència Carles Riba / Antoni Pous”, publicada a *Reduccions*, núm. 4, abril de 1978, p. 35-53 (a partir d'ara: “Correspondència Riba / Pous”). A banda d'això, Serrallonga m'ha facilitat informació complementària a títol personal, de la qual faig ús també en aquest article. Així, per exemple, m'ha fet saber que s'equivoquen Medina (a la seva biografia *Carles Riba (1893-1959)*, editada el 1989 per Publicacions de l'Abadia de Montserrat) i Guardiola (a la seva recopilació de les *Cartes de Carles Riba*, publicades per l'Institut d'Estudis Catalans entre 1989 i 1993) quan afirmen que a aquesta reunió a can Riba també hi van assistir Ramon Cotrina, Josep Esteve i Josep Junyent, membres igualment del grup de poetes seminaristes de Vic. Aquest error, sempre segons Serrallonga, prové d'una indicació errònia feta per Joan Triadú a Medina, que Guardiola repeteix (tot i que posteriorment va esmenar-ho a l'apartat d'“Addenda i corrigenda” del darrer volum de la seva edició de l'epistolari de Riba).

2. És a dir Ramon Cotrina, Josep Esteve, Josep Grau, Josep Junyent i Josep M. Riubrogent.

3. Pròleg al llibret *Tornem-hi. No ho direm tot*, publicat amb motiu d'un recital de poemes de Segimon Serrallonga fet pel grup de teatre Vermell x 4 de Centelles l'any 1980.

*d'indispensable valor, entre d'altres, per a l'estudi de la gestació de la poesia ribiana des de Salvatge cor a Esbós de tres oratoris.*⁴

Aquí ens centrarem bàsicament en el lligam que es va establir entre Riba i Pous, que va començar com una relació entre mestre i deixeble i va anar evolucionant cap a una amistat entre iguals. Abans de resseguir, però, l'evolució d'aquesta amistat, ens remuntarem als antecedents que la van propiciar.

L'any 1947, l'Editorial Selecta havia reeditat per primera vegada després de la guerra les *Estances* de Carles Riba, amb un pròleg de Marià Manent i un epíleg de Joan Triadú; un any més tard, el 1948, el llibre va caure en mans de Pous, que amb setze anys ja havia fet les seves primeres provatures poètiques, oscil·lant entre el català i el castellà. Les *Estances*, però, li van obrir un món completament nou, tal com explicaria ell més tard al mateix Riba:

“Ignorava la vastitud de les nostres lletres, tant en el terreny dels clàssics, com dels moderns; solament em ballaven pel magí: Lope de Vega, Calderón, Tirso i tots els altres retòrics castellans. Pensava que la poesia eren versos, el gran pecat de molts. Però va venir un dia —ja fa dos anys— que no sé quin sant em va impel·lir a comprar les Estances. (...) i la primera que vaig llegir fou la Fúria adormida, i no vaig entendre res de res. Però no vaig condemnar la poesia. Em revoltava contra l'eixutesa del meu silenci, car en Manent i en Triadú (...) em deien que era un clàssic, i que a les Estances hi havia pertot una riquesa sense barroquisme i un classicisme sense fredor. Força períodes de temps fou el meu breviar. Ja començava a distingir (...), quan la Providència em féu topiar amb en Joan Triadú (...). La seva coneixença em va obrir l'afiblall del llibre, i vaig sentir el Foc. Benhaurada l'hora que vaig començar

4. “Temps d'antologies i de canvi del període clos el 1951”, article publicat a *l'Avui* del 26.09.1982 i inclòs després a *La poesia catalana de postguerra*. Barcelona: Edicions 62, 1985, p. 80-82.

*a patir. (...) Des de llavors, he estat una flama (...). La passió del somni m'ha fet blasmar la baixesa del món, i m'ha fet estimar el món. Sóc una paradoxa. A voltes, he desitjat la mort, abraçant-me a la vida. (...) Tot això he sentit per les Estances, que feien el miracle del meu desvetllament a la joia. Si no m'oblido de mi mateix, és impossible que oblidí el dia que el vaig conèixer.”*⁵

La “providència”, efectivament, va voler que Pous passés temporades a Cantonigròs a causa d'una malaltia pulmonar, i en aquest poblet del Collsacabra, entre Vic i Olot, feia estades ocasionals també Joan Triadú. Ens podem imaginar quina alegre excitació devia experimentar Pous en topar amb l'home que havia escrit l'epíleg d'aquell llibre que tan profundament l'havia impressionat. De seguida hi va fer coneixença i li va parlar, no només de les *Estances*, sinó també de les seves temptatives poètiques i de les dels seus companys del seminari. A més, Pous va oferir-se de bon grat a col·laborar en l'organització del concurs literari que es feia cada any en aquella època a Cantonigròs, del qual Triadú era un dels màxims responsables. L'apassionat interès de Pous per la poesia en general i per l'obra de Riba en particular devia impel·lir Triadú a concertar una trobada entre Riba i Pous, i així és com va produir-se l'encontre esmentat abans.

Pous i Serrallonga van retrobar-se amb Riba a la següent edició del concurs parroquial de Cantonigròs. En una carta al seu amic i company del seminari Ramon Cotrina,⁶ Pous parla de la festa literària d'aquell any amb aquests termes:

“Va ser un dia estupendíssim per tots. Riba, Manent, Llor, Sarsanedas, Bonet, Aurèlia Capmany, Arderiu i d'altres, un dia de primera amb canalo-

5. D'una carta enviada a Carles Riba el 17.11.50 (“Correspondència Riba / Pous”, p. 38-39).

6. Es tracta d'una carta inèdita datada el 30.08.1951, cedida amablement per Ramon Cotrina.

(Del llibre "Homenaje de Carles Riba")



Festa literària de Collsababra, on li fou premiat a Carles Riba el recull *Vint sonets*. Cantonigròs, agost 1951.

ns i xampany. Vaig enraonar una estona amb en Riba, com també amb en Manent el pare, vaig fer molt bona coneixença amb en Llor, amistat amb en Sarsanedas i amb en Bonet, em va saludar sense conèixer-lo, no sé per què, en Bofill i Ferro."

De fet es conserva una foto de grup feta aquell dia a Cantonigròs, amb Riba al centre i Pous gairebé al seu costat, envoltats de les persones esmentades per Pous a la carta i encara d'altres.⁷

La coneixença "providencial" de Triadú no només va propiciar la relació amb Riba i el tracte amb altres grans personalitats de la literatura catalana, sinó també el contacte amb el grup d'estudiants barcelonins que en aquella època publicaven les antologies universitàries: Albert Manent, Antoni Comas, Joaquim Molas... Arran d'això, i animats per Triadú i el mateix Riba, Pous i els seus companys van decidir publicar també una antologia

7. Carles-Jordi Guardiola. *Carles & Clementina*. Barcelona: Ed. de la Magrana, 1993, p. 181.

per donar a conèixer els seus poemes, i van decidir demanar-li a Riba que els n'escrivís el pròleg. Se'n va encarregar Pous, mitjançant una carta:

*"Després de les confidències en paraules perfectes que ens han sovintejat als seus llibres, ens abelleix que el seu nom il·lumini el nostre en aquesta primera publicació, plena de fe en la poesia i en la pàtria. Reconeixem la nostra gosadia en demanar-li unes paraules inicials pel llibre, però si la nostra projecció, impúdica, no ens traïx esdevenint un avort, serà la primera abraçada, intensa -en les lletres-, del modernisme i l'Església a Catalunya."*⁸

Riba va escriure el pròleg sol·licitat en forma de carta adreçada a Pous i datada el 2 d'octubre de 1951. Es tracta d'un dels textos més interessants

8. Aquesta carta, datada el setembre de 1951, no va ser inclosa, potser per descuit, a l'edició de la "Correspondència Riba / Pous" feta per Serrallonga. La cito a partir d'una fotocòpia de l'original facilitada per qui va ser la companya de Pous els darrers anys de la seva vida, Susanne Wipf.

que Riba va escriure sobre poesia, i com a tal el va incloure posteriorment al seu volum d'assajos *Més els poemes*, publicat el 1957.⁹ Però Pous i els seus companys havien valorat erròniament la seva “gosa-dia”: no havien transgredit els seus límits demanant un pròleg a Riba, sinó amb la seva pretensió de propiciar “la primera abraçada (...) del *modernisme* i l'Església a Catalunya”. En efecte, els superiors del seminari de Vic van denegar el permís de publicació de l'antologia, justament a causa del pròleg de Riba, que van titllar de “condescendent”. Sembla clar que no els devia agradar que Riba recomanés als aprenents de poeta i de sacerdot que no barreassin les seves dues vocacions —és a dir que no fessin poesia “capellanesca”—, però hi havia altres raons més profundes, segons el testimoni de Serrallonga: “Això de la ‘condescendència’ (...) fou la raó que els superiors donaren en un primer moment. N’hi havia una altra de més decisiva, que ens fou finalment declarada: Riba era un ex-exiliat, un home d’esquerra, i algunes coses més.”¹⁰ No, l'Església catalana no estava preparada, el 1951, per abraçar el “modernisme”, ni tan sols si provenia d'un catòlic declarat com Riba.

No obstant això, els poetes seminaristes van fer una edició ciclostilada de l'antologia, amb el títol *Estudiants de Vic*, que van repartir entre els seus coneguts en els cercles literaris de Vic i de Barcelona, i que va testimoniar malgrat tot de l'existència del que a partir d'aquell moment s'anomenaria el “Grup de Vic”. Mentre van durar els seus estudis, alguns membres del grup —especialment Pous, Serrallonga i Junyent— van seguir publicant poemes en revistes i antologies,¹¹ i tot

9. Actualment es pot trobar al volum de les obres completes de Riba *Crítica*, 2. Barcelona: Edicions 62, 1986, p. 246-249.

10. “Correspondència Riba / Pous”, nota de la p. 43.

11. Una mostra de la poesia que va escriure en aquella època Antoni Pous es pot trobar al mateix número de *Reduccions* on va aparèixer la “Correspondència Riba / Pous” (veg. nota 1). Són poemes que, tot i posseir ja una veu pròpia i un talent personal innegables, mostren clarament la profunda petja que havia deixat en Pous la poesia de Riba.

i que el fet d'estar interns al seminari els aïllava en part dels cercles literaris barcelonins, van fer amistat amb gent com Palau i Fabre i Jordi Sarsanedas, i van tractar també l'altra gran patum de l'època al costat de Riba: J. V. Foix. Però aquest aïllament es va fer més difícil de superar quan els joves seminaristes van ser ordenats sacerdots i escampats per les parròquies del bisbat de Vic.

En el cas de Pous, l'ordenació va tenir lloc l'any 1956, i a la seva “missa nova”, celebrada el dia 3 d'abril, van assistir-hi Carles Riba i Clementina Arderiu, però també Foix, Sarsanedas, Comas, Molas i Martí i Pol, a més dels membres del Grup de Vic. No ha d'estranyar, doncs, que, a més d'una cerimònia religiosa, aquell acte es convertís en “una festa de poesia i un acte d'afirmació”, tal com diu Torrents.¹² Però a aquest darrer intent de Pous d'unir les seves vocacions religiosa i poètica va seguir el confinament a Sant Hipòlit de Voltregà, un poblet de la Plana de Vic on va haver d'enfrontar-se a la realitat de la vida d'un vicari de l'Església. L'aïllament de Pous es fa palès si tenim en compte que va passar més d'un any fins que va tornar a escriure a Riba, i encara només quatre ratlles per enviar-li les fotos del dia de la “missa nova”. Riba li respon tot seguit sense amagar la seva preocupació pel silenci de Pous:

“Gràcies ben de cor, estimat amic, per les fotos de l'inoblidable dia. Feia poc que el nostre Joan Triadú m'havia transmès records de V. El sabia en abassegada activitat ministerial —i també en ardent moviment de l'ànima. El seu silenci m'és difícil, però em fa molt de respecte. Si un dia, sense forçar-se, el pot trencar, escrivint-me o venint-me a veure, estigui segur de la meva alegria— i del bé que em

12. A “Antoni Pous i Argila. Un comiat”. *Serra d'Or*, octubre de 1976, p. 21.

13. D'una carta datada el 3.08.1957: “Correspondència Riba / Pous”, p. 47.

farà.»¹³

Com es pot veure, aquella relació inicial entre mestre i deixeble havia deixat pas ja en aquest moment a una relació més equilibrada, de respecte i fins admiració mutus. A Riba l'impressionava la passió amb què Pous encarava tant la poesia —l'havia batejat “poeta del foc”— com la religió. En una carta anterior, just abans de ser ordenat sacerdot, Riba havia escrit a Pous: “*Vostè és dels qui miren i saben, cara a cara, com és de terrible i gloriosa la forma en què ha estat donada la Gràcia.*”¹⁴ El mateix Riba expressava al final d'aquesta carta la transformació que havia experimentat la seva relació amb Pous, lligada a la seva nova condició de capellà: “*Amb un afecte molt sincer, que de vegades he sentit una mica paternal, i que des d'ara es doblarà de filial reverència.*” En una altra del novembre de 1957, després que Pous hagués trencat el seu silenci, Riba li anuncia la seva intenció de visitar-lo a Sant Hipòlit: “*Pujaré un dia a passar unes hores amb V., a parlar i a escoltar. (...) Li dec massa, els meus esbossos d'oratori li deuen massa, perquè jo no ho intentés així.*”¹⁵ Es refereix, evidentment, al seu llibre *Esbós de tres oratoris*, que feia poc que s'havia publicat.

Malgrat les seves obligacions religioses, Pous no abandona la lectura i l'estudi. Ben al contrari, es prepara per continuar la seva formació a l'estranger, cosa que li és concedida finalment el 1958. A finals d'aquest any, es trasllada a Roma per ampliar estudis de teologia a la Universitat Gregoriana. Aprofitant aquesta avinentesa, Riba li va fer dos encàrrecs molt personals: un era que li aconseguís una edició italiana recent dels poemes de Konstandinos P. Kavafis, que Riba projectava traduir al català, i l'altre que parlés amb el pare Miquel Batllori per veure si aquest podia intercedir davant l'ambaixada espanyola a Roma en

relació amb un afer delicat que afectava Riba: el diari comunista *L'Unità* havia publicat un poema seu, i això l'havia posat en una situació compromesa davant les autoritats franquistes. Aquests dos encàrrecs mostren fins a quin punt Riba confiava en Pous. I el fet que aquest es disposés a complir-los de seguida d'haver-se instal·lat a Roma demostra fins a quin punt Pous es feia digne d'aquesta confiança. Efectivament, va ser “l'endemà passat” de la seva arribada a Itàlia, tal com indica el mateix Pous en una carta a Riba,¹⁶ que va anar a veure ja el pare Batllori. I a la mateixa carta li anuncia també que ha trobat l'edició italiana dels poemes de Kavafis, després de buscar-la en diverses llibreries, i li diu que la hi enviarà “*demà o demà passat per correu a part*”.

A Roma, juntament amb els estudis, Pous recupera les ganes de treballar per la literatura i la cultura catalanes, i s'embarca així en la preparació d'un dossier sobre Catalunya per a la revista francesa *La Table Ronde*, que no arribarà a publicar-se mai. Pous informava Riba d'aquest projecte en una carta escrita, segons Serrallonga, el 14 o el 15 de juliol de 1959,¹⁷ sense saber que Riba havia mort justament uns dies abans. Es tracta doncs de l'última carta enviada per Pous a Riba.

Pous es va assabentar de la mort de Riba just abans d'emprendre un viatge a Bèlgica, on aleshores Segimon Serrallonga feia estudis de filologia clàssica. Tots dos junts van fer després el viatge de retorn a Catalunya, i una carta escrita per Pous a Triadú¹⁸ ens permet saber fins a quin punt la mort de Riba els havia commogut:

“*El meu viatge de retorn a Catalunya és lent i fatigós. D'Eupen a Tolosa, sojorns i viatges, els he fet amb en Segimon (...); enraonàvem a poc a poc i de tant en tant se'ns negaven els ulls d'un dolor*

14. D'una carta datada el 24.03.1956: “Correspondència Riba / Pous”, p. 46.

15. D'una carta datada el 3.11.1957: “Correspondència Riba / Pous”, p. 50.

16. D'una carta no datada, però que ha de ser del novembre del 1958: “Correspondència Riba / Pous”, p. 50-52.

17. “Correspondència Riba / Pous”, p. 52-53.

18. Es tracta d'una carta datada l'agost de 1959, inèdita, cedida amablement per Joan Triadú.

tranquil. Les ciutats que visitàvem, la gent amb qui parlàvem no les esguardàvem pas sense una certa commoció joiosa. Jo sentia que la mort de l'home que estimàvem ens acostava més vers la maduresa que ell esperava veure; que la pàtria, si havia perdut un home, acabava de guanyar un déu que respirava a través nostre i que prefigurava al mateix temps en nosaltres l'avenir del nostre país. Ell ens havia ensenyat que les herències no compten sinó com a exemple i que era del treball de cadascun que depenia la pròpia riquesa. Les nostres paraules, la mort mateixa, talment cedien aleshores a la vida que fecundava la humanitat.”

El “déu” Riba seguiria respirant a través d'Antoni Pous fins al final dels seus dies. La desaparició del mestre que tant va marcar l'evolució literària i humana de Pous no va significar el trencament del lligam amb la seva memòria i el seu entorn. Això es va manifestar d'entrada en el manteniment de la correspondència amb la vídua de Riba, Clementina Arderiu: Pous li escriu des de Roma el novembre de 1959, i un any més tard ja des d'Igualada, on va ser enviat —de nou com a vicari— un cop acabats els estudis a Roma. En aquesta darrera carta, Pous escriu: “*Vindré sempre que pugui a saludar-la i a sentir més de prop la presència del seu marit.*”¹⁹

A Igualada, entre 1960 i 1963, Antoni Pous va desenvolupar una impressionant tasca de vitalització cultural,²⁰ però probablement l'esdeveniment de més envergadura que va organitzar-hi va ser l'homenatge a Carles Riba que s'hi va celebrar el 18 de juny de 1961. Per donar el màxim de relleu a l'acte, Pous va involucrar-hi les autoritats polítiques, eclesiàstiques i culturals de la ciutat: l'alcalde d'Igualada, el bisbe de Vic i el president

del Centre d'Estudis Comarcals formaven part del Comitè d'Honor, juntament amb altres personalitats ciutadanes. I pel que fa a la participació del món literari català, Pous va aconseguir reunir-hi, amb la col·laboració de Joan Triadú, pràcticament tots els noms de pes de la poesia d'aquell moment: a més de Clementina Arderiu, hi van ser presents J. V. Foix, Marià Manent, Pere Quart, Salvador Espriu, Tomàs Garcés, Rosa Leveroni, Josep Palau i Fabre, Joan Perucho i Miquel Martí i Pol, entre d'altres. També hi va participar el poeta gallec Aquilino Iglesia, que havia conegut Riba personalment. A més, es van rebre missatges d'adhesió d'altres poetes catalans que no van poder assistir-hi, com Josep Carner, Joan Teixidor i Joan Vinyoli, i fins i tot un de Vicente Aleixandre. D'aquesta manera, l'homenatge a Riba fet a Igualada es va convertir en un gran festival de la poesia catalana del moment.²¹

Aquest homenatge va tenir a més una continuació amb la publicació tres anys més tard d'un llibret dedicat a Carles Riba, amb estudis de Josep Romeu, Arthur Terry i Joaquim Molas, entre altres, alguns textos inèdits fins en aquell moment del mateix Riba i nombrós material fotogràfic, coordinat tot plegat per Pous.²² En la tria dels col·laboradors, s'hi percep la voluntat de Pous de donar un toc internacional a l'homenatge a Riba. A més de l'article d'Arthur Terry, hi trobem una aportació escrita en occità per Peire Roqueta i un text signat per una amiga francesa de Pous, Simone Séguier, que havia tractat també Carles Riba. Aquesta voluntat era manifestada ja pel mateix Pous als inicis de la preparació de l'homenatge a Riba en una entrevista que li van fer al setmanari igualadí *Vida...*: “*La Comissió executora pensa editar un extraordinari de VIDA..., amb articles sobre*

19. D'una carta datada el 29.11.1960. La cito a partir d'una còpia de l'original cedida amablement per Susanne Wipf.

20. Veg., en relació amb això, l'article de Magí Puig i Gubern “El grup Lacetània (1960-1964)”. *Revista d'Igualada. Segona època*. Núm. 1 (abril de 1999), p. 18-22.

21. Veg. Josep Romeu. “Crònica d'un homenatge i d'una festa poètica”. *Serra d'Or*, juliol de 1961.

22. *Homenatge de Carles Riba, 1893-1959*. Número especial de *Vida...* Igualada: Cercle de Cultura Torras i Bages,

la personalitat de Carles Riba, que apareixeria després de la diada i en aquesta edició, que tindria la forma de llibre, hi hauria signatures de personalitats elevades no sols de llengua catalana, sinó també de la castellana, francesa i anglesa.”²³

Però en el moment en què va aparèixer aquesta publicació, Pous ja havia abandonat Igualada. A finals de 1963 havia partit cap a Alemanya —en el que significaria una partença definitiva de Catalunya i l’abandó de la seva vocació religiosa— per fer-hi estudis de filologia. Posteriorment va convertir-se en professor de llengua i literatura catalanes a Alemanya mateix, primer, i més tard a Suïssa, on va viure fins a la seva prematura mort, l’any 1976. Durant tot aquest temps, Pous va mantenir-se fidel a la cultura catalana i va promoure tant com va poder la literatura del nostre país amb cursos, articles i antologies. I no cal dir que en aquests esforços seus per donar a conèixer la literatura catalana als països de parla alemanya sempre va concedir un lloc preeminent a la figura de Carles Riba.

Així, l’antologia de poesia catalana del segle XX que Pous va publicar en col·laboració amb Johannes Hösle l’any 1970 a Alemanya,²⁴ conté tres poemes de Riba, que hi és presentat a la introducció amb aquesta elogiosa definició: “*Humanista i moralista, cristià i antifeixista, és una figura que va atorgar un nou carisma a l’ofici de poeta.*” I quan un parell d’anys més tard li encarreguen la redacció de les entrades d’autors catalans del segle XX per a un diccionari de literatura,²⁵ Riba hi és evidentment inclòs junt amb altres nou noms, i Pous el defineix categòricament com “*l’home més representatiu de la Catalunya de la postguerra.*”

Finalment, el mestratge de Riba es va plas-

mar també en la incorporació de noves veus a la tradició literària catalana que Pous va dur a terme amb les seves traduccions de l’alemany: si Riba havia fet parlar en català per primera vegada Hölderlin, Poe o Kavafis, entre molts d’altres, Pous va fer el mateix amb dos noms claus de les lletres alemanyes del segle XX: Walter Benjamin²⁶ i Paul Celan²⁷. A banda de les afinitats personals que van portar-lo a traduir aquests dos autors, les seves traduccions van estar inspirades en gran mesura per la voluntat d’enriquir la llengua i la cultura catalanes, continuant així en l’etapa final del franquisme la tasca de reconstrucció cultural que havien iniciat Riba i la gent de la seva generació després de l’esfondrada del 39.

Antoni Pous va complir la seva solemne sentència: “*Si no m’oblido de mi, no oblidaré el dia que el vaig conèixer.*” Fins a la seva mort va recordar de ben segur com una de les fites de la seva vida aquella reunió gairebé sagrada que va tenir lloc el dia 28 de setembre de 1950 al temple de la poesia catalana que era llavors can Riba, i aquest record sempre present el va fer servir per projectar profitosament la personalitat, l’obra i l’herència de Carles Riba arreu on va dur a terme les seves activitats.

RAMON FARRÉS (Manlleu, 1962) és poeta, traductor i professor de la facultat de Traducció de la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha publicat *Trenta-set poemes en forma de finestra* (1997), ha traduït Hermann Ungar i Thomas Bernhard, entre d’altres, i actualment prepara la seva tesi doctoral sobre la vida i l’obra d’Antoni Pous.

23. “Una conversa amb el Doctor Antoni Pous, prev.” *Vida...*, 11 de maig de 1961.

24. *Katalanische Lyrik im zwanzigsten Jahrhundert. Eine Anthologie*. Mainz: v. Hase & Koehler Verlag. 1970

25. *Kleines Literarisches Lexikon. Zweiter Band. Autoren II. 20. Jahrhundert*. Berna i Munic: Francke Verlag, 1972 (4a.edició).

26. Walter Benjamin. *Art i literatura*. Vic: Eumo, 1984. Pous va traduir aquest recull d’assaigs de Benjamin l’any 1968, quan aquest autor era encara desconegut entre nosaltres, per bé que no van ser publicats fins després de la mort del traductor.

27. Antoni Pous. *Traduccions de Paul Celan*. Barcelona: Lumen, 1976.